

Lattjolajbanlådan

Fältdiskussion för minskade fosforförluster

Innehållet används för att mäta, gräva och skapa diskussioner kring markstruktur och vattendrag.

Innehållet i Lattjolajbanlådan

Använd bilder

- **Bilder i A3-format som lamineras** Bilder är ett bra sätt att förmedla tillstånd som inte alltid hittas på den aktuella platsen. Exempel på bilder är triangeln för hållbar markvård, bilder på erosion, bilder på släntlutning och tabell för vattengenomsläpplighet. Har du inte tillgång till egna bilder kan du få bilder skickade till dig om du mailar kristian.jochnick@lansstyrelsen.se

Gräv en grop

- Laminerat protokoll för **"Hur mår din jord?"** Protokollet hittas efter s. 44 på: <https://pub.epsilon.slu.se/3375/1/Rapport8.pdf>
- Du och deltagarna kan också ladda ner **markvårdsappen** "Hur mår min jord?"
- **Whiteboardpenna.** Skriv ner det du noterar på protokollet och ta sedan bild av noteringarna.
- **Spade.** Gräv en grop enligt instruktionerna i protokollet **"Hur mår din jord?"**
- **Tumstock.** På vilket djup i gropen hittar vi motstånd/täta skikt?
- **Morakniv.** Känn på väggarna i gropen, finns täta skikt?
- **Tvättlappar** i bomull. Nedgrävning sker helst under vår/försommar och uppgrävning efter ca två månader. Gräv ner tvättlapparna på 10 cm djup i åkermark på två platser där du vill lära dig mer om marken, förslagsvis där du tror dig få bäst respektive sämst nedbrytning för att lära mest. Markera platserna så att du hittar tillbaka. Gräv upp efter ca två månader och reflektera över resultatet: 1) grad av nedbrytning, 2) beskrivning av förutsättningar samt 3) egen reflektion kring resultatet.
- **Tvättsvamp & litermått** för att illustrera tillgängligt kontra dränerbart vatten och möjligt rotdjup i respektive tillstånd.
- **Presenning** för att enklare återfylla gropen.

Vattendrag

- **Vit eltrampstolp/siktskiva samt kniv på skaft.** Kolla grumlighet i vattendraget och känn på botten. Finns det sediment? Var kommer det ifrån? Siktdjupet ser du lätt på markeringarna på trampstolpen. Svårare att utföra vid kanaler eller stora diken. Mängden nederbörd påverkar grumligheten.
- **Gummiboll**, alternativt en ekoapelsin, för att undersöka vattenhastighet i vattendraget. Obs! Finns det några smala passager, så kallad bestämmande sektion i vattendraget? Vad händer med hastigheten och sedimenten där?
- **Genomskinligt litermått**, studera grumligheten i vattendraget.

Infiltration

- Ladda gärna ner **markvårdsappen** "Hur mår min jord?" och gör infiltrationstestet i den.
- Tre **avloppsrör** med diametern 110 mm för att mäta infiltrationshastighet. Gör dem 25 cm långa. **Brädlapp** och **gummiklubba** för att få ner rören. **Dunk** för att fylla rören med vatten och **tumstock** för att mäta infiltrationshastigheten.
- Välj ut två eller tre platser vid fältet: en för fältet representativ plats (normalläge), en bra plats (som är opåverkad av packning, exempelvis i åkerren) och en plats med packningsskador, exempelvis vändteg/infart.
- Slå ner rören (lika långt, mät på insidan av röret från markyta till rörets övre kant) och fyll försiktigt på med vatten till kanten. Klocka tiden och sätt nollan på tumstocken på vattenytan och notera nivån vid rörets överkant jämför ett packat läge vid infart/vändteg, ett normalläge för fältet och ett opackat läge i fältkant. Gör gärna en markering på rörkanten eftersom de kan stå snett och markytan kan vara ojämn.
- Hur mycket skiljer det mellan platserna? Titta i tabellen nedan hur marken klassas. Diskutera hur man förbättrar normalläget på bästa sätt just här.

Gräv helst grop också, på de ställen infiltrationstestet utförs, och titta på markstrukturen. Detta för att få en bättre helhetsbild. Använd protokollet i "Hur mår din jord?" eller appen "Hur mår min jord?".

Tabell 2. Klassning av vattengenomsläpplighet i mark (efter Thomasson, 1975)

Genomsläpplighet (m/dygn)	Klassning (mm/tim)		Dräneringseffekt
Mindre än 0,01	<0,42	Mycket låg	Svag
0,01-0,1	0,42-4,2	Låg	Svag
0,1-0,3	4,2-12,5	Medelhög	God
0,3-1,0	12,5-42	Hög	God
1,0-10	42-420	Mycket hög	God
Mer än 10	>420	Extremt hög	Mycket god

Länsstyrelsen
Värmland

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

